

Stk. 3. I lovens § 9 (herefter § 10) udgår ordene: „samt om iværksættelse af sikkerhedsforanstaltninger over for åndssvage, hvis tilstand rummer fare for retssikkerheden, herunder reglerne i lov nr. 130 af 1. juni 1929, § 1.“

§ 5.

Socialministeren bemyndiges til at lade lov nr. 171 af 16. maj 1934 om foranstaltninger vedrørende åndssvage optrykke med de ændringer, der følger af nærværende lov.

Bemærkninger til lovforslaget.

§ 71, stk. 6, i grundloven af 5. juni 1953 bestemmer, at udenfor strafferetsplejen skal lovligheden af en frihedsberøvelse, der ikke er besluttet af en dømmende myndighed, og som ikke har hjemmel i lovgivningen om udlændinge, på begæring af den, der er berøvet sin frihed, eller den, der handler på hans vegne, forelægges de almindelige domstole eller anden dømmende myndighed til prøvelse. Nærmere regler herom skal fastsættes ved lov.

I henhold til lov nr. 171 af 16. maj 1934 om foranstaltninger vedrørende åndssvage er det vedkommende åndssvageanstalts ledelse (o: bestyrelse), der i første instans træffer afgørelse om inddragelse under åndssvageforsorg og om udskrivning af forsorgen. Ledelsens afgørelse kan indbringes for socialministeren, hvis afgørelse er endelig. Der er i 1952 til socialministeriet indkommet 96 begæringer om udskrivning af åndssvageforsorg.

Nærværende lovforslag tilsigter at bringe loven af 16. maj 1934 i overensstemmelse med grundlovens ovennævnte bestemmelse om domstolsprøvelse. Det foreslås herefter, at anstaltsledelsens afgørelse om inddragelse under forsorg og om nægtelse af udskrivning af forsorg kan kræves forelagt retten af pågældende eller den, der handler på hans vegne. Samtidig med nærværende lovforslag forelægges et af justitsministeriet udarbejdet forslag om tilføjelse til retsplejeloven i et nyt kapitel 43 a vedrørende prøvelse af administrativt bestemt frihedsberøvelse, indeholdende de processuelle regler, der skal følges i disse sager.

Domstolsprøvelsen omfatter alene spørgsmålet om, hvorvidt den pågældende med rette inddrages eller holdes *under forsorg*. Retten er således ikke kompetent til at bedømme spørgsmålet om forsorgens art, f. eks. om patienten skal være i anstalt eller kan anbringes i kontrolleret familiepleje under vedkommende anstalts tilsyn.

Samtidig med, at domstolsprøvelsen gennemføres, foreslås det, at den nuværende lovs bestemmelse om, at anstaltsledelsens beslutning om anbringelse eller tilbageholdelse under forsorg kan indbringes

for socialministeriet, bortfalder. At opretholde ministeriet som ankeinstans under disse forhold ville betyde en urimelig forsinkelse af sagerne, hvortil kommer, at ministeriet ikke har den samme lette adgang til at søge sagen oplyst som retten. Derimod vil ministeriet i kraft af sin tilsynsmyndighed fortsat være ankeinstans f. eks. for vedkommende anstaltsledelsens afgørelse af spørgsmål om overførelse fra familiepleje til anstaltsanbringelse.

For at sikre den hurtigst mulige behandling af udskrivningssagerne foreslås det indføjet i § 4, stk. 2, at anstaltsledelsens afgørelse af en anmodning om udskrivning skal foreligge snarest muligt og inden 14 dage. Visse anstalter har under forhandlingerne om lovforslaget ytret betænkelighed ved en så forholdsvis kort frist, fordi der ofte vil være for lidt tid til sagens forelæggelse for alle 3 medlemmer af vedkommende bestyrelse, idet der nødvendigvis også må gå nogen tid med sagens behandling på selve anstalten. Under hensyn til den stærke interesse der er knyttet til en hurtig gennemførelse af udskrivningssagerne, har disse anstalter dog affundet sig med, at man i hvert fald indtil videre forogsvis gennemfører 14-dages reglen.

Lovforslaget opretholder den nugældende lovs bestemmelse om, at tvangsanbringelse og tilbageholdelse under åndssvageforsorg af børn sker efter reglerne for inddragelse under og udskrivning af børneforsorg i kap. IX i lov om offentlig forsorg. De som følge af grundlovens § 71, stk. 6, nødvendiggjorte ændringer i forsorgslovens nævnte kapitel søges gennemført samtidig med nærværende lovforslag.

I åndssvageovens § 4, stk. 4, er det bestemt, at hvis en udskrivningsbegæring er blevet afslået af socialministeriet, kan spørgsmålet om udskrivning ikke med virkning rejses, forinden der er forløbet 1 år efter afgørelsens dato. Denne regel foreslås opretholdt. Samtidig foreslås det dog, at retten får adgang til at fastsætte en kortere frist. Fristen i den nugældende lov er ikke blevet håndhævet strengt i praksis af ministeriet, og det har navnlig